

שערי הלכות

הרי העיד דגם בדורות הקודמים כבר לא נהגו להזהר בזה. וכ"כ בא"א (בוטשאטש) סוף סי' תקנא "אודות הליכה וכו' למדו מהמעשים הנזכרים שם שמשמע שהי' ביום, ומ"מ י"ל שהי' זה רק במדבר במקום תוהו, משא"כ באתר דנהיגי אינשי למיזל, וכ"ש כשנשמע שם קולות בני אדם, המנהג מכריע במדינות אלו שאין חשש בזה, ולית דחש, ואין על זה שום פתחון פה" עכ"ל, הרי שלא חששו לזה כלל עכ"פ בדרכים שהדרך למיזל בהו, וכתב שע"ז אין שום פתחון פה לעורר. והנה, מ"ש דשדים אין נמצאים בינינו בזמנינו, כן מפורש בראשונים, ע' יומא עז: דכיוה"כ מדיחה אשה ידה אחת במים ונותנת פת לתינוק, ומפרשינן טעמא משום שיבתא, ופירש רש"י (ד"ה מדיחה) "מפני שרוח רעה שורה על הלחם הנלקח בידים שלא נטלן שחרית, ושם השד שיבתא" וכתבו התוס' (סוד"ה משום) "ומה שהעולם אין נזהרין עכשיו בזה לפי שאין אותה רוח רעה שורה באלו המלכיות כמו שאין נזהרין על הגילוי ועל הזוגות" ע"כ, וכ"כ התוס' (חולין קז: סוד"ה התם).

ואין לדחות דדוקא שיבתא שאין כחו חזק כ"כ אין מצוי בינינו, אבל שאר שדים שפיר מצויין, וחילוק זה מפורש בארצות החיים סי' ד (המאיר לארץ סקל"ב) שהביא מ"ש הפוסקים שאם נגע במאכל בלי נט"י ידיחנה ג' פעמים (ע' מ"ב שם סק"ד), והקשה מהא דנדה יז. "ה' דברים שהאדם עושה אותן מתחייב בנפשו, האוכל שום קלוף ובצל קלוף וביצה קלופה וכו'" ותירץ דיש רוח רעה חזק ויש רוח רעה רפה, וכ"כ בכה"ח יו"ד סי' קטז סקמ"ד עיי"ש, וא"כ הי' מקום לומר דדוקא שיבתא לא מצוי בינינו. אמנם ז"א, דהא יעויין בהגהות מרדכי מס' שבת (פרק המוציא) וז"ל "ומביצה קלופה ששאלת אמאי לא חיישינן לרוח רעה כדאית' פרק כל היד, יפה כתבתם דדילמא לא שכיח בינינו" עכ"ל, וביצה קלופה הוא מהדברים שהאוכלו מתחייב בנפשו, וע"כ שגם שדים חזקים אינם מצויים בינינו.

ויסוד זה נזכר ג"כ בא"ר (סי' א סק"ד) וז"ל "כתב בספר תולעת יעקב דבזהר אית' ההולך שחרית ד' אמות ולא נטל ידיו חייב מיתה ע"כ, ותימא למה לא כתב כן ב"י וכו' גם צ"ע מה שהעולם מקילין בזה ואפי' יודעי דת וכו'. שוב מצאתי בדמשק אליעזר (חולין פ"ח סי' י אות כט) על דברי תולעת יעקב הנ"ל זה לשונו 'ושמא דוקא בזמניהם כמו לענין גילוי וזוגות' עכ"ל, ובזה מתורץ שלא כתבו ב"י, וגם על זה סומכין העולם, ומ"מ יש לירא שמים להחמיר וכו'" עכ"ל, וכ"כ במחצה"ש סי' ד סק"א (ד"ה כתב). ובאמת כן אית' ביש"ש (חולין פ"ח סי' יב) "גם מה שהזהירו משום רוחות, כולן לא שכיחי האידנא, כמו זוגות ודומיהן וכו'" עכ"ל, והובא בארצות החיים (אר"י סי' ד סק"ד), ובארצה"ח הביא רא"י לדבריו מהרמב"ם שלא הביא דין רוח רעה ומזיקין בחיבורו כלל, דע"כ הטעם משום דבזמנינו אין רוח רעה מצוי בינינו עיי"ש (ולא הבנתי ראיתו, דהא הרמב"ם ס"ל דליכא מציאות שדים כלל, וכל ענין שדים נאמרו בדרך מליצה, ע' שו"ע יו"ד סי' קעט סעי' ו וביהגר"א סקי"ג, וצע"ג), וכ"כ בשו"ת רב פעלים ח"ב (קונטרס סוד ישרים סי' ט) וז"ל "כאשר תראה שבזה"ז נתמעט מהלך הרוחין והשדין המשוטטין בעולם, ולא נשאר בד"ז ממה שהי' בזמן הראשונים אפי' שיעור אחד מאלף", עכ"ל.